

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Gebedsbenauwdheid in Gethsemané

.....en in zware strijd zijnde, bad Hij te ernstiger.....

Lucas 22 : 44.

We zien hier de biddende Borg in Gethsemané. Waar heeft tevoren Zijn gebed zo'n diepte van verschrikking gehad als in deze lijdens hof ? Geen beschouwing van het verstand is in staat deze diepte te peilen of ook maar enigszins de verborgenheid daarvan te verstaan. Lucas legt juist de volle nadruk op die verschrikking van de gebedsworsteling van de lijdende Borg. Hij geeft geen volledige beschrijving van dit gebeuren. Hij noemt niet het aantal keren dat Jezus Zich tot het gebed begeeft. Hij laat méér uitkomen de diepte van dit lijden. De ontzettende benauwdheid terwille van schuldige zondaren. Groot is die benauwdheid al in het begin. Bij de ingang in de hof begint Jezus zeer bedroefd te worden. Dan wordt Hij al uitgedreven in de angst, die over Zijn Borgziel gekomen is. Hij ziet de drinkbeker voor Zich, die spreekt van betaling door Zijn dood. Dat grijpt Hem aan, ontstelt Hem. Hij roept tot Zijn Vader of Hij deze drinkbeker van Hem wegneemt. Evenwel is en blijft Hij de gehoorzame Zoon.

Maar nog wordt die benauwdheid groter. Een engel versterkt Hem. En dat tot zwaarder strijd. Doodsangst vervult Hem. Hij gevoelt Zich door de toorn van God aangegrepen en de helle macht op Hem losgelaten. Met nog meer angst zoekt Hij, in het stof kruipend, het Aangezicht van Zijn Vader. Een geweldige aandrang, een sterke kracht is er in Zijn gebed. Wat een tegenstelling ! Hij had Zijn discipelen geboden te bidden en zij vallen alweer in slaap. En Hij gaat al ernstiger bidden. Hij wendt Zich met steeds sterkere roeping en tranen tot Hem, Die Hem uit de dood verlossen kon. O, daarin is Hij niet ongehoorzaam, alsof Hij een andere mogelijkheid aan Zijn Vader oplegt. Nee, Hij onderwerpt Zich juist aan Zijn Vader en betaalt in dit benauwde gebed. Zo erg is het, dat het bloed naar buiten wordt geperst. Terwijl Hij daar bidt wordt Zijn zweet gelijk grote druppelen bloeds, die op de aarde aflopen.

Laten we niet proberen de geheimen van deze bange worsteling te doorgronden. Hier kan alleen heilige verwondering geboren worden. Verwondering, dat Hij Zich zo diep wilde buigen in die benauwdheid, die ons deel moest zijn naar het recht van God. Zo lang heeft Hij geworsteld, dat Hij geheel gericht op de wil van Zijn Vader, Zich nu geeft om met Zijn bloed te betalen. De Zoon is verhoord. Ja zeker, maar dan daarin dat Zijn Vader gezegd heeft in het bloed, dat van Hem reeds hier afloopt: Gij zult met Uw bloed betalen. Dat is de énige mogelijkheid. En dat voor mensen, die niet één uur met Hem waken. Niets komt hier in aanmerking van hen. Zij vallen er helemaal buiten. De Kerk des Heeren lag te slapen, toen haar Borg en Koning in ontzettende angst de pers alleen moest treden. Zo heeft Hij Zich in dit gebed geofferd om het enige offer van Zijn bloed te brengen. En dat is nu juist het grote wonder voor die zichzelf hier leren kennen door de ontdekkende kracht van Gods genade in hun

leven; het offer, dat God eist kunnen, nóch behoeven zij te brengen. Zij verstaan het, dat God bevredigd moet worden. Doch in deze Borg ligt dan het rijkste Evangelie. In Hem wordt de Ene mogelijkheid vervuld. Dan is Hij zo nameloos schoon, als Hij des te ernstiger bidt en niet ophoudt vóórdat Hij Zich schikt tot het betalen door Zijn bloed. Nu kan geen gebed van één van de Zijnen een plaats krijgen naast het Zijne. Met het meest benauwde gebed en de bangste worsteling kan voor God niet voldaan worden. „Niet de tranen die ik breng.”

Gelukkig mens, die daar weet van gekregen heeft voor eigen leven. Maar die leert nu juist bidden. Bidden uit kracht van dit offerend bidden van de lijdende Jezus. Dan gaat het menigmaal door allerlei beproevingen heen. Dan is hun gebedsvolharding vrucht van de Zijne. Menigmaal blijft er niet meer dan een zuchten over in het bidvertrek. Vaak kan het lijken dat de Heere niet hoort. Maar dan is het de Heere er om te doen, dat Hij alléén de eer krijgt en dat in niemand anders de roem zou zijn dan in Hem, Die met Zijn bloed betaald heeft.

D. Slagboom.

HERMANN FRIEDRICH KOHLBRÜGGE 1

Zo luidt de titel van een belangrijk boek over Kohlbrügge, geschreven door Lic. Hermann Klugkist Hesse. Het verscheen in 1935 in het Duits en is vertaald door Ds. J. van der Haar te Houten. Uitgeverij Van den Berg b.v., Anthony Fokkerweg 49 - 3088 GE Rotterdam zorgde voor de uitgave. Het is een boek van ruim 400 blz., dat gebonden f 65,— kost. We willen in een paar artikelen de aandacht op dit boek vestigen. Het gaat over het leven en de arbeid van een bekende theoloog, die in de vorige eeuw een belangrijke plaats innam. In dit boek kunnen we hem volgen op zijn weg door het leven.

Na woorden vooraf van de vertaler en van de schrijver kunnen we iets lezen van Kohlbrügge zelf, gericht aan de niet welwillende lezer, namelijk het volgende:

„Kracht heb ik niet om mijzelf te bekeren; kracht vond ik niet om Gods gebod te bewaren, zoals ik wel gewild had en waarvoor ik mijn best deed, -kracht vond ik niet om mij tot God te wenden, geen kracht om ook maar een enkele zucht uit te stoten; kracht vond ik niet om ook maar een enkele zonde, een belachelijke zonde, zo zwak als een spinneweb, als een draad, te verscheuren; kracht vond ik niet om aan de wereld en haar smaad tegenstand te bieden ! -en juist toen, toen ik zo krachteloos was, heb ik het meegemaakt, dat de Heere de Sterkte van Zijn volk is. Sterk ben ik nooit geweest dan alleen in de kracht des Heeren. Blijde ben ik nooit geweest, dan alleen in de vreugde des Heeren.

Dat ondervond ik al van mijn jeugd af: ik ben door alle radeloosheid heengekomen, maar geen mensen, maar de Heere alleen: Hij heeft gehoord, Hij heeft geholpen, toen ik aan de rand van de afgrond lag !

Ik kan, o mens, voor u staan, als een levende getuige daarvan, wat de Heere aan hen doet, die op Hem wachten; als Zijn levende getuige, hoe goed hij er aan toe is, die in het Woord blijft. Niet ik, maar het levende

Van de Administratie

De stroom van betalingen van abonnementsgelden is heel sterk afgenomen, maar blijft nog vloeien. Dat is maar gelukkig, want er moeten er nog vrij veel betalen. Heeft u uw abonnementsgeld al betaald ? Zo niet, zoek uw girokaart op en stuur hem na ingevuld te hebben, spoedig op. Aan giften mochten we weer f 520,— ontvangen, terwijl 5 nieuwe abonnees konden worden ingeboekt. Voor beiden onze hartelijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

A.B.

Van de Redactie

1. **Ontmoetingsdag.** Nog ruim een maand en het is weer zaterdag na Pasen. Dan hopen we D.V. in groten getale op te gaan naar Sliedrecht-centrum om daar onze ontmoetingsdag te houden. Voor velen is het een lange reis om er te komen. Anderen wonen niet al te ver van Sliedrecht af. En de vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand in Sliedrecht zelf kunnen er al met heel weinig moeite komen. Maar hoe ook, we hopen elkaar daar weer te ontmoeten in de gunst des Heeren. De sprekers zijn bekend. Houdt deze dag zoveel mogelijk vrij voor dit doel. Noteert de datum. Het is D.V. zaterdag 25 april 1981.

2. **Filemon.** De mensen vertrouwen op de spoedige verschijning van het aangekondigde boek van Ds. Van der Ent. Dat blijkt uit het feit, dat ik nog wel eens een bestelling mag noteren. Daarom spijt het me, dat ik niets van de uitgever hoor omtrent de tijd waarop het boek vermoedelijk zal verschijnen. Laat dat echter niet ontmoedigen. Bestel een of meer ex. van het boek. U kunt daarvoor bij mij terecht. Dat is bekend. Ook voor het boekje met preken van Ds. P. Sneep. 3. **School voor Dundas en Hamilton.** Ook nu kunnen we weer een gift vermelden en wel van f 50,— van ARH. Hartelijk dank.

B.

getuigenis uit mijn mond, Christus, zal in u, die duisternis zijt, schijnen, opdat gij Hem zien zult.

Ik oefen het predikambt niet uit als een handwerk, om daarvan te leven, of daarvan eer, winst en genoegen te hebben, maar ik dien u als iemand, die ook dood was in zonde en ongerechtigheid, maar die nooit en tenimmer beschaamd werd, als hij zich op het Woord verliet.”

De schrijver citeert ook woorden van Kohlbrügge voor de welwillende lezer:

„De rechtvaardigen zijn nooit geloofshelden geweest, zoals men zich wijsmaakt. Zij hebben voor God gekropen, zij hebben geklaagd, totaal hopeloze klachten. Zij hebben op leven en dood geworsteld; zo is het Woord voor ze doorgebroken en geeft het hun de krans der overwinning. Met het aanroepen zelf gaat het precies zo toe-n.l. op een wijze, die zich niet beschrijven laat. Vaak roept men niet meer: „Ik heb tevergeefs mijn handen zuiver gehouden en mij voor ongerechtigheid gewacht”. Het helpt toch allemaal niets. Het gaat geheel anders, dan ik gebeden en van God verwacht heb. Ziet, ziet eens, of er iets van (uit)komt. Men ziet alleen maar het tegendeel. Slechts nog een stomme verwachting worstelt inwendig tegen alle vertwijfeling, en op de bodem der ziel ligt een

luid geschrei, zonder woord of klank, en houdt tegen dood en omkomen vol, tot het zich oplost in een: „Mijn God, mijn God, waarom, waarom ?” En door dat Pniël heen: De zon gaat op, het licht van de Heere, Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft”.

Hierna volgt de inhoudsopgave, die we volledig overnemen:

- I. **De jeugdige zonder jeugd.** 1. Ouders, afkomst en tijd, 2. Het merkwaardige kind, 3. Harde jeugd.
- II. **De rijkbegaafde een bedelaar. De twijfelaar aan God een man vol zendingsbewustzijn.** 1. Tijden van twijfel en van mystiek, 2. In het Réveil. Kohlbrügge's bekering. Eerste preken.
- III. **De verworpen godgeleerde - doctor in de godgeleerdheid.** 1. Als hulp-prediker in de Hersteld-Lutherse kerk van Amsterdam. Afzetting van Kohlbrügge, 2. Eenzame tijd in Utrecht, 3. De doctor's arbeid over Psalm 45. Zijn huwelijk.
- IV. **De verlamde een onruststoker. De door de dood overschaduwde aan de poorten des hemels.** 1. Ommekeer tot de gereformeerde belijdenis, 2. Afge-wezen door de gereformeerde kerk der Nederlanden, 3. Kohlbrügge's bijzondere verkondiging in de kring van de ontwaakten, 4. Dood van zijn eerste vrouw.
- V. **De zich in de haven bevindende - gestrand.** 1. Kohlbrügge's reis naar het Wupperdal, 2. Indrukken en eerste optreden, 3. Preek over Romeinen 7 : 14, 4. Vernieuwde verbanning van de kansel.
- VI. **De vrome een tegenstander der vromen. De uitgestotene - door heel de wereld gezocht.** 1. Tweede huwelijk. Gezinsleven, 2. Kohlbrügge voor antinomiaan uitgemaakt. Breuk met Da Costa, 3. Kohlbrügge en de nederlandse afscheiding (de Cock), 4. Kohlbrügge's briefwisseling en vriendschap.
- VII. **De de kerk binnentredende - voor de „uittrekking”.** 1. In Godesberg. „Wozu das Alte Testament ?”, 2. Vernieuwde vestiging te Elberfeld. De strijd van de gereformeerde gemeente, 3. Kohlbrügge's bedoeling en werken in Elberfeld, 4. Overgang tot de gereformeerde gemeente (4 november 1846), 5. Oplossing uit Berlijn.
- VIII. **De uit de kerk „uitgetredene” - in de kerk.** 1. Het tolerantie-edict met zijn gevolgen, 2. Nieuwe noden en strijd om erkenning der gemeente, 3. De doorbraak.
- IX. **De tot rust gekomene rusteloos.** 1. Bouw van kerk en pastorie, 2. Bewaring en uitredingen, 3. Vermoeidheid.
- X. **De van alle kansels verjaagde predikt op alle kansels.** 1. Kohlbrügge's arbeid buiten zijn eigen gemeente, 2. Kohlbrügge als pastor.
- XI. **De niet-theoloog - theoloog van Gods genade.** 1. De plaats van Kohlbrügge onder de theologen der 19e eeuw, 2. Kohlbrügge in het spoor van de Reformatoren.
- XII. **„Ik lig hier buiten op de dodenakker, en toch ben ik binnen in het paradijs.”** 1. Kohlbrügge en zijn gezin, 2. Zijn dood. Aanhangsel 1. Schets voor de prediking over Romeinen 7 : 14, 2. Lectuur over Kohlbrügge, 3. Tijdschrift.

B.

Komen tot Gods wijsheid

Ik heb nu tevoren gezegd, dat men door geen andere weg tot Gods wijsheid komen kan, dan als wij dwaas worden bij de wereld (1 Cor. 3 : 18), maar het fundament van deze nederigheid, als ook van de gehele religie, is het geweten en de vreze des Heeren. Want als die weggenomen is, zo zult gij met alle moeite het huis niet bouwen.

Daarom zo wie alle ergernissen, die ik nu verhaald heb, heel gemakkelijk overwinnen wil, die ga alleen in zichzelf. Want niet anders, dan zo hij zijn ellende zal kennen, zal hem de weg tot Christus zo gebaad, effen en vlak zijn, als die voor Christus wezen zal tot hem. De stem des profeten roept: Bereidt de weg des Heeren (Jes. 40 : 3). En hoe zal men

die bereiden, dan als de mensen hun zeer zware nood kennende, beginnen naar Christus te verlangen, waarvan zij eerst walgden, toen zij in zichzelf behagen hadden ? Evenzo maken wij ons ook de weg tot Christus; ja, dit godzalig verlangen trekt ons als paarden en voert ons als schepen, zodat wij alle belet-selen voorbij geraken.

Want gelijk men om grote geleerdheid en zware wetenschap te bekomen een bijzonder kloek en begaafd verstand nodig heeft, evenzo heeft men tot de hemelse filosofie een wel getemd hart en gemoed nodig. Want wat smaak is er in hetgeen waar men van walgt ? Hoe kan men er in komen, als het hart zo stijf als met ijzer gesloten en gegrendeld is ? Te vergeefs spreekt gij dan van Christus, zo gij niet tot degenen spreekt, die in der waarheid vernederd zijnde, gevoelen hoe zeer zij de Verlosser nodig hebben, door Wiens weldaad zij het verderf van de eeuwige dood mogen ontvlieden.

Daarom laten ze leren van hier te beginnen, die niet allen willens willen bedrogen worden en bedrogen zijnde verloren gaan: dat zij weten, dat zij met God wat uitstaande hebben, Dien ze eenmaal verantwoording moeten doen (Matth. 25 : 19). Laten ze zich de rechterstoel, daar de engelen ook voor schrikken, voor ogen stellen. Laat ze bedenken, dat hun beschuldiger, de duivel, op hun verderf uit is en hen zeer nabij. Laten ze het getuigenis van hun consciëntie horen en laten ze zich niet verharderen als hun de zonden prikkelen. Dan zal het in 't geheel niet te vrezen zijn, dat ze iets oneerlijks en schandelijks in de dood van Christus zullen vinden, zodat ze door de schande des kruises verschrikt zouden worden. Ja, dat hun ook enig ander ding zal beletten of verhinderen. Hiervan hebben wij een zeer klare spiegel in de Samaritaanse vrouw (Joh. 4). Zolang als Christus met haar handelde over het putten van het levendige water, zo snapte zij al heel overmoedig en spotte ermee. Maar toen zij haar hoererij moest horen, toen werd haar geweten geraakt en ontstoken. Toen had ze terstond al haar spotten vergeten en bekende eerbiedig, dat Hij een profeet Gods was, Die ze kort tevoren wel durfde beschimpen. Alzo ook van degenen, die de Godheid in Christus met de mensheid in één persoon verenigd ergert; die het ongehoord voorkomt van de doden het leven te begeren en het vervloekte kruis de fontein van alle genaden en zaligheid te noemen, mogen wij weten dat zij hierdoor geërgerd worden, omdat ze geen vreze Gods hebbende, geen smaak hebben in de geestelijke leer.

Doch laat hun stomphed ons niet beletten of ergeren, maar laat ons liever opgetrokken worden van de menselijke natuur van Christus tot Zijn Goddelijke heerlijkheid, die alle onnutte vragen in verwondering kan verkeren. Van de dood des kruises mede recht door gaan tot Zijn heerlijke wederopstanding, die al de versmaadheid des kruises kan teniet doen. Laat ons ook overgaan van de krankheid des vleses tot de mogendheid des Geestes, die alle dwaze gedachten zal ternederwerpen.

Het is zeker, dat Paulus alzo gezind is geweest, als hij aldus zei: Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk, die gelooft (Rom. 1 : 16). Want met deze woorden geeft hij te kennen, dat zij, die zich het Evangelie geheel schamen, de zaligmakende kracht daarvan niet hebben aangenomen. Verder zegt hij, dat ze niet anders wordt aangenomen, dan als de toorn Gods openbaar wordt tot ons verderf.

Wie kan zich nu verwonderen, dat de spijs niet smaakt, als de mens niet proeven kan ? Want ieder, die zo ongevoelig slaapt, dat hij, hoe zeer hij ook door de openbaring van Gods toorn geraakt is, niet op kan houden met zorgeloos te slapen, die scheelt het niet met al om Christus te kennen, evenmin als degenen, die, omdat zij de spijs niet met het gehemelte des monds kunnen proeven, weten te zeggen hoe die smaakt. Wij laten daarom in het minste niet de spijs onbeschroomd te nuttigen, al is het dat die door hen verworpen wordt.

Maar ook is deze ergeris, die eveneens uit de leer voortkomt, zoveel te geweldiger en meer algemeen. Omdat ons (wij, die van nature in onszelf een behagen hebben en gaarne hadden, dat al onze dingen in de hoogste waarde waren), niet anders overblijft, dan de uiterste armoede en gebrek van alle goed. Want aldaar wordt alle menselijke wijsheid

voor dwaasheid gerekend. Zijn gerechtigheid en deugd tenietgebracht. En zulks komt het hovaardige vlees zo onverdraaglijk voor, dat ze van kwaadheid briesen, die nog niet geleerd hebben zichzelf te verzaken. Want altijd willen de mensen wat van zichzelf behouden. En al is het, dat ze enigszins gedrongen zijn God recht toe te kennen, nochtans willen ze geenszins toelaten dat hun alles, zonder iets te behouden, ontnomen wordt. Ten eerste dunkt hun, dat ze zo wijs als iemand zijn en door het vertrouwen op eigen deugd zijn ze geheel opgeblazen en hebben een zich verwonderen in hun eigen gerechtigheid.

Daarna door God geleerd zijnde, eensdeels ook door bevinding overwonnen, bekennen zij wel dat hun wijsheid niet veel is, dat hun deugd en gerechtigheid kreupel en lam is. Maar dat ze geloven zouden in 't geheel geen wijsheid en rechtvaardigheid te hebben, daartoe kan men hen met geen middelen krijgen.

Maar wat is dat anders, dan of men een verbond had gemaakt om met God te delen ? Maar het Evangelie verkondigt, dat het licht dat zij hebben, niet dan enkel duisternis is (Joh. 1 : 5) en van gerechtigheid laat het ons zoveel niet als een druppel behouden. Het zegt ook, dat het stinkende vuiligheid en drek voor God is, wat wij van ons zelf meebrengen (Phil. 3 : 8).

Dit zijn de woorden van Calvijn, overgenomen uit het kortgeleden weer verschenen werkje: **Traktaat der ergernissen**, woorden die ook in onze dagen wel overdacht mogen worden. Calvijn schrijft verder, dat hier de wijzen der wereld tot toorn ontsteken en de schijnheiligen buiten zinnen zijn. Hij zegt: En och, of de oude leraars niet zozeer ontsteld geweest waren door het ergeren van zulke mensen. Want toen zij naarstigheid aanwendden om dit te behandelen met enige verzachting, zo hebben ze ons het verstand van Gods Woord verbasterd en vermengd nagelaten. Hij noemt dan Origenes en anderen en schrijft: Maar daar zij het zochten zo te matigen, dat de wereldwijzen tevreden mochten zijn, zo hebben ze de aarde met de hemel vermengd. 't Was hatelijk en het streed tegen 's mensen oordeel, dat men de mens geheel zou vernietigen. Zo bedachten zij dan een verzachting, die met de zin des vleses wat meer overeenkwam (zoals daar is, ik weet niet wat voor vrije wil en natuurlijke kracht des mensen). Maar ondertussen werd de reine en oprechte leer ontheilgd. Zo is er dan geen ding beter, dan dat men het zeer hard drukke, opdat men uit de etter, die er uit loopt, oordelen mag hoe het van binnen gesteld is.

Calvijn eindigt hier met een opwekking: Laten wij ons, zeg ik, gaarne en onbezwaard Christus den Heere naakt en bloot opofferen, opdat Hij ons met Zijn goederen rijke make en met Zijn heerlijkheid en glorie beklede, zo zal deze ergernis geheel verdwenen zijn.

B.

VOOR DE JEUGD Het Zonnekind 8.

Beste jongelui !

„.....op wiens hoofd geen scheermes komen zal, want dat jongskens zal een Nazirëer Gods zijn van moeders buik af; en hij zal beginnen Israël te verlossen.”

Richt. 13 : 5b.

De vorige keer schreven we over het misbruik van sterke drank. Dat is natuurlijk af te keuren voor jong en oud. Paulus wijst een weg aan, voor oud en jong, die uitnemender is. En die weg wilde ik ook wijzen. „Maar wordt vervuld met de Heilige Geest”. Ef. 5 : 18. De kanttekenaren van de St. vert. zeggen: „Dat is, zoekt uwe vermaken niet in vleselijke wellusten, maar in geestelijke vermaken, waarvan het gezang een van de voornaamsten is.” De bedoeling is wel duidelijk, dacht ik. Want als men te veel van de sterke drank gedronken heeft wordt men niet zelden „vrolijk” op een manier waar men wel bij huilen kan. Men schalt en bralt dan allerlei dwaasheid uit. De ene zonde wordt dan op de andere gestapeld. De schuld wordt grotelijks vermeerderd, terwijl men vergeet dat men eens voor al deze dingen zal moeten komen voor het gericht. Terwijl als men zijn vermaken zoekt in geestelijke dingen, dat zijn die dingen die betrekking

hebben op het geestelijke leven, waarvan de Bijbel vol staat, dan kan dit ook tot zingen leiden. Maar dan wordt het geen ijdel gezang, maar een Godverheerlijkend zingen. Het wordt dan een zingen van de grote daden Gods, die Hij teweegebracht heeft tot het behoud van een arme zondaar. Er leeft dan iets in het hart van wat zo schoon beschreven staat in Ps. 108 : 1:

*Mijn hart, o Hemelmajesteit,
Is tot Uw dienst en lof bereid;
'k Zal zingen voor de Opperheer
'k Zal psalmen zingen tot Zijn eer.
Gij, zachte harp, gij schelle luit,
Waakt op, dat niets uw klanken stuit',
'k Zal in de dageraad ontwaken,
En met gezang mijn God genaken.*

„Maar wordt vervuld met de Heilige Geest”. Dat is gemakkelijk gezegd, zegt mogelijk deze of gene. Doch hoe kom je daaraan? Hoe moet dat? Ik hoop dat deze vragen in ernst door jullie worden gesteld. Want dan geeft ook daar de bijbel een antwoord op. Luc. 11 : 9-13: En ik zeg ulieden: Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal opengedaan worden.

Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; die zoekt, die vindt; en die klopt, zal opengedaan worden.

En wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem een steen geven? of ook om een vis, zal hem voor een vis een slang geven? Of zo ook hij om een ei zou bidden, zal hij hem een schorpioen geven?

Indien dan gij die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven dengenen die Hem bidden”. Het bidden is dus de weg, waarin datgene verkregen kan worden, wat zo nodig is voor jong en oud, om welgetroost te kunnen leven en zalig te sterven. Bidt daarom maar zonder ophouden. Ja, maakt het de Heere maar veel lastig. Hij is aan mij en jullie niets verplicht. Maar hij is het aan Zijn eigen woord verplicht. Zou Hij het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?

Het haar van Simson mocht niet afgeschoren worden.

Als jullie dit lezen, denken jullie misschien wel: Dominee, waar ga je nu aan beginnen? Nu, heel eenvoudig aan datgene waar in de bijbel ook over gesproken wordt. Ik denk dan aan de lange haren bij de jongens. Simson was er ook een van het mannelijke geslacht. Gelukkig is de rage weer een beetje over, dat veel jongens hun haren tomeloos lang lieten worden. Men liep dan voor schande over de straat. Heel veel ouders hebben daar veel verdriet over gehad. Men kon dan, om in het kwaad te volharden, nog een beroep dan op Simson. Hij heeft ook lange haren gehad. Inderdaad! Daar kan niemand omheen. Doch ik heb in het vorige artikel al terloops opgemerkt, waartoe. Want hij moest zijn leven restloos stellen in de dienst des Heeren. Hij moest de HEERE dienen met „huid en haar”. Dat is natuurlijk een bepaalde uitdrukking die geen nadere uitleg van node heeft.

Degenen die met zulke lange haren liepen deden dit beslist niet om daarmee de Heere te dienen. Integendeel. Daar zal ieder, dacht ik, wel van overtuigd zijn.

In het dienen van de HEERE is de huid en het haar betrokken. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat men er niet welverzorgd uit mag zien. Dat móet zelfs. Doch er zijn grenzen. Men kan zijn „huid en haar” zodanig zoeken op te pronken dat alle eenvoudigheid die de HEERE vraagt ten enenmale zoek is. Ik geloof dat hierin de vreze des Heeren een ieder de weg wel zal wijzen. Wanneer het beginsel daarvan in het hart aanwezig is, dan loopt men niet aanstotelijk over de straat. Met zijn huid niet en met zijn haar ook niet. Wie hier nog meer van wil weten moet ook maar eens lezen 1 Cor. 11 : 1-16. Ik geloof dat dit ook nu nog geldt. Gods woord is toch een eeuwig-blijvend woord?

De HEERE dienen, met huid en haar, van top tot teen, met ziel en lichaam, dag en nacht. Het zit er allemaal in. Wie is tot deze dingen bekwaam! God heeft er recht op. Hij is het ook waard. En degenen die God liefhebben onderschrijven dat. Doch zij zullen met Paulus moeten zeggen: Het willen is wel bij mij. Doch het volbrengen! ik heb het niet gevonden. Er is er maar Eén geweest, Die in alles volmaakt geweest is. Dat is de Heere Jezus Christus, van Wie Simson een type

geweest is. En een ieder die in de Zoon gelooft, mag nog veel gebreken in zichzelf ontdekken, doch die is volmaakt in Hem.

„En hij zal beginnen Israël te verlossen uit der Filistijnen hand.”

De moeder van Simson krijgt ook dit nog te horen uit de mond van de Engel des HEEREN. Ook dat is waard om nog even overdacht te worden.

Israël ging gebukt onder de hand van de Filistijnen. Deze ervvijanden van het volk Israël hadden dit volk in hun greep. Zelf konden zij zich daar niet uit verlossen. Doch nu zou God een verlosser geven, die met het verlossen een begin zou maken. „En hij zal beginnen.....”

Inderdaad, Simson is er mee begonnen. Doch hij heeft het niet kunnen voleinden. Veel Filistijnen zijn door hem gedood. Tenslotte is hij zelf ook gestorven. Daarna heeft David het verlossingswerk „uit der Filistijnen hand” voortgezet. Veel vijanden zijn ook door hem verslagen.

En nu doet David mij weer denken aan die grote zoon van David, de Heere Jezus Christus. Daar is de bijbel vol van. Daar worden wij iedere keer weer op gewezen. Paulus heeft nooit van iets anders geweten dan van Jezus Christus en Die gekruist. Hij is de almachtige Verlosser. Hij is ook een eeuwige Verlosser. Dat was Simson niet en David ook niet. Als wij het van Simson of David zouden moeten hebben, wij zouden nooit verlost kunnen worden, van al degenen die tot de Filistijnen gerekend kunnen worden, dat zijn de vijanden van God en Zijn volk. En dat zijn er heel veel. Van nature verkeren wij allen in de greep daarvan. Ik denk aan de duivel. Die zou je wel Goliath kunnen noemen. Goliath was ook een Filistijn, een geweldig grote. Zo is de duivel ook een geweldig grote vijand. Daarbij komt dan ook nog de wereld, de Gode-vijandige wereld. En vergeet daarbij ook je eigen bestaan niet. Het vormt voor diegenen, die deze vijanden kennen, een onoverwinnelijke driebond. Niemand is daar tegen opgewassen.

Zo lang men met de vijanden heult, heeft men van die vijanden geen last. Doch niet zodra keert men hun de rug toe - dat is de bekering - dan komen de vijanden opzetten. Zij zoeken dan alles weg te roven. Dat is de vijanden eigen. Ze gunnen je alleen de dood. En dat zou gewis je einde zijn, als er niet Eén was, sterker nog dan Simson, meer nog dan koning David, dat is de Heere Jezus. Hij heeft de beslissende slag geleverd op de kruisheuvel Golgotha. Daar is Hij als de Overwinnaar naar voren gekomen. Hij heeft de verlossing beëindigd. Hij heeft het uitgeroepen: Het is volbracht!

Wie dat door het geloof mag verstaan zegt: Gij Heer, alleen, Gij zijt, Verwinnaar in de strijd. En Gij geeft Uw volk de zegen. Die zegen is van een zodanige aard, dat men de Heere nu dienen kan en mag, zonder vreze. O, ik weet, dat is hier altijd nog maar ten dele zo, doch het zal straks, als de resten van de vijanden zullen zijn opgeruimd, volmaakt zo zijn.

God geve daar ons allen in te delen.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

BOEKBESPREKING

Boeken van uitgeverij-boekhandel G. Kool.
Postbus 177, 3900 AD Veenendaal.

1. Vaccinatie en Christendom door W. van der Zwaag.

Er is al heel wat lectuur over de inenting verschenen. Er zijn voor- en tegenstanders. Er zijn er die ten aanzien van de polio-inenting voor zichzelf een afwijzend standpunt innemen en anderen vrijlaten. De schrijver van dit boekje behoort tot de absolute tegenstanders. Hij handelt in 6 hoofdstukken over: 1. Het geloof in Gods voorzienigheid: een positiebepaling, 2. Het hete hangijzer van het fatalisme, 3. De verklezingsleer op de Veluwe, 4. Köhlbrugge in gesprek met Willem de Clercq, 5. Köhlbrugge contra Kuyper, 6. Een profetisch slot-communicé. Na al wat er ook in ons blad over deze dingen geschreven is, behoeven we niet verder op de inhoud van dit boekje in te gaan, maar we zouden wel de raad willen geven er kennis van te nemen. Het kan verhelderend werken. Het kost f 8,90.

2. De godsdienst verzekerd door H.J. Morren. Dit boek heeft als ondertitel: het leven van Johannes Bogerman. De titel is wel wat erg ruim. Het gaat alleen over de tijd van Bogerman, die in zijn dagen een belangrijke plaats heeft ingenomen. Hij was voorzitter van de Generale Synode 1618/19 en voor de Statenvertaling had hij ook zijn betekenis. We lezen dus in dit boek een en ander over de tijd van de Remonstranten en uit het leven van Bogerman. Er is aan toegevoegd een leerzaam werkje van Bogerman over de praktijk van de ware bekering in 2 hoofdstukken: 1. Waarom God soms toelaat, dat de Zijnen in zware zonden vallen en 2. Waarom de Heere toelaat, dat zelfs de allerheiligsten soms zwaar kunnen vallen. Het boek telt 144 blz. en kost f 19,90.

3. Kwek door L. Janse.

Hier spreekt Kwek zelf, een kuiken van een eend, dat laat uit het ei kwam en daardoor achtergelaten werd en alleen op de wereld was en zo allerlei belevenissen heeft. Het is een aardig boekje voor jonge kinderen. Het kost f 9,95.

4. Henk en Bert helpen brandweer en politie door Wout Bun.

Deze jongens maken op hun dorp heel wat mee. Ze deden zelf aan joy-riding, maar overigens gedragen ze zich voorbeeldig. Er komen in hun dorp veel branden voor. Politie en brandweer zijn zeer actief. Er is kwaadwilligheid in het spel.

Tenslotte krijgt men de pyromaan te pakken, een spuitgast van de eigen brandweer. De jongens hebben daarbij uiteraard allerlei belevenissen. Het wordt alles heel aardig beschreven. Het is een boek van 149 blz., dat f 13,90 kost.

5. Door der profeten wijze mond, delen 1 en 2, door C. Van Rijswijk.

In het voorwoord van het eerste deel zegt A. Gunter, dat het werkje vertellingen over de profeten bevat en dat het geschikt is voor school en gezin. De schrijver handelt alleen over profeten van wie we een bijbelboek bezitten, dus niet over andere profeten, die toch ook een belangrijke plaats in het leven van Israël hebben ingenomen, zoals Elia en Eliza. Komen over die profeten ook nog deeltjes? In het eerste deel, blz. 60 en 64, handelt van Rijswijk over het genadeverbond. Eerst zegt hij, dat dit verbond met Adam, Eva, Abel, Abraham, Izak, Jacob en alle gelovigen is opgericht. Even later zegt hij: wij leven onder de bekendmaking van het verbond, dat alleen Gods kinderen in dat verbond zijn. Ook zegt hij, dat het verbond is opgericht met de Heere Jezus. We gaan hier niet op in, maar willen wel de vraag stellen of we met Calvijn niet beter kunnen spreken over tweeërlei kinderen des verbonds? De deeltjes kosten f 8,90 per stuk.

6. Door het geloof behouden door Ds. Th. Woudwijk.

Dit boek van ruim 100 blz. bevat 9 preken uit het oude en nieuwe testament. Sommige preken zijn zeer kort, andere hebben een vrij gewone lengte. We moeten hier geen preken verwachten, die aan redelijke eisen voldoen wat uitlegging en toepassing betreft. Uit dien hoofde vertonen ze een gemis. Maar we willen meer letten op de inhoud van dit boekje. Ds. Woudwijk wist te spreken over de wegen waarin de Heere Zijn volk leidt. Zulke preken spreken meer toe dan preken die wat de vorm betreft aan veel eisen voldoen, maar nagenoeg zonder inhoud zijn. Het boek kost gebonden f 19,90.

7. Gedenkschrift van Elizabeth Cairns. In dit werkje schrijft een rijk beweldadig kind des Heeren over de bemoeienissen, die de Heere met haar gehouden heeft van haar kindse dagen af. De vertaler C.B. van Woerden zegt in een voorwoord o.a.: „Het lezen van de volgende bladzijden zal ook ien van de wonderen van goddelijke ontferming in Christus over een in zichzelf verloren zondares ontdekken. Hoe zuiver beschrijft zij het werk des Geestes in haar ziele en ho-

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer

VAKANTIECENTRUM „DE VERRASSING” TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.

Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend-TEXEL.

Tel. 02223 - 661 of 391.

maakte elke nieuwe ontdekking van de genade Gods, in Christus opgelegd, wanneer zij onder de bediening des Geestes die door het geloof mocht toepassen en Christus in de belofte omhelzen, haar tot een waarlijk arme van geest, die geen hoger begeerte had dan niets te zijn, opdat Christus Alles voor en in haar mocht wezen, en verlost te worden van

een lichaam der zonde en des doods, dat haar gedurig smartelijk in de weg stond, om die door haar zo hoog begeerde gemeenschap met God in Christus te genieten. Dit speende haar van de wereld en vervulde haar ziele met verlangen, in een bijna doorgaande gestalte, om ontbonden te zijn en met Christus te wezen als zeer verre het beste".

Elizabeth werd in 1685 geboren. Wanneer ze gestorven is weten we niet. Ze beschrijft haar leven in een aantal tijdperken. Duidelijk komt uit, dat ze geëfend was in de genade. Het werkje gaat niet verder dan 1741. Het telt 159 blz. Het is zeer lezenswaardig. We hebben hier te maken met een herdruk. Het boek kost f 19,95.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (67)

16. Samuel Hughes, een mijnwerker van Shropshire (5).

De dag na nieuwjaarsdag was de dag, die vastgesteld was voor de vertegenwoordiger van de dominee om de tienden op te halen en er werd altijd gezorgd voor een maaltijd voor de boeren in de herberg. Philip Morris, een boer aan de oever voorbij Sukey's huis, werd als een groot geleerde beschouwd en dacht eens, dat hij alles wist, wat er te weten viel. Hij kwam vorige zondag naar mij luisteren, toen ik over deze woorden sprak: „Waarbij zal ik weten, dat ik het beërven zal?" Hier viel al zijn godsdienst weg en hij gevoelde, dat hij een betere godsdienst moest hebben of verloren gaan. Deze man was verplicht om naar de maaltijd te gaan om zijn tienden te betalen en na de maaltijd vroegen de mannen hem, wat hij in de preek gehoord had. Dus vertelde hij hun in grote eenvoud precies, wat hij voelde, waarop zij allen, hem begonnen te beledigen en ze staken de pook in het vuur om hem er mee te treffen toen die rood-gloeiend was, maar hij wist te ontsnappen.

Voor het gemak van de mensen worden de diensten op zondag en woensdag nu in het huis van William Morris (geen familie van Philip Morris) dichtbij Black Lion in Wrenthall gehouden. Er kwam nu een veel groter getal op. De mannen en ikzelf bevinden ons op de waranda, en de salon, de keuken en het kookhuis zijn overvol. Ook staan er sommigen buiten en zij zeggen, dat ze het kunnen horen. Velen van hen zijn mijnwerkers, die met grote aandacht luisteren. Het verbaast mij, dat alle zes bedienden van de pastorie komen, behalve de kleine jongen, die moet wachten ingeval hij iets moet hebben. Mevr. Morris is zeer edelmoedig en niets is haar te veel, al lopen de mensen in allerlei weersomstandigheden haar huis in en laten ze veel werk voor haar achter om alles weer schoon te maken. De jonge Mr. Freme is hun landheer en toen hij zag, dat er zovelen uit dat huis kwamen, zei hij, dat hij er gauw een einde aan zou maken. Dit verwekte grote vrees en zij waren er zeker van, dat zij een waarschuwing zouden krijgen, om mij. Maar Mevr. Morris zei: „Nu is het de tijd om te bidden. Mr. Freme is maar een mens en het zou erger zijn om God te beledigen". Later vroeg deze jonge edelman: „Waar is het over, dat deze man preekt?" Dus vertellen zij hem in alle eenvoud de leerregels en de wijze van onze diensten en hij eindigde in een rustiger toon: Wel, wel, hij heeft het recht om te preken waar hij wil, net zoveel recht als een ander", en vertrok. Deze familie, de heren van de plaats, hadden Thomas Overton in hun salon geroepen en de arme bevreesde man ondervraagd, maar, hoewel zij gedurende mijn eerste bezoeken erg tegen mij waren, zijn zij allen te samen kalmer. De oude heer hield Sukey op en zei: „Ben ik je niet nog wat geld schuldig, Sukey?" Kom morgen om half tien naar het huis". „Ik kan niet, meneer, ik moet naar Mr. Bourne op The Grove". „Kun je dat niet uitstellen?" „Nee, meneer, de Heere beveelt mij te gaan tot baat van mijn ziel, meneer." „Dan kom je na die tijd op weg naar huis."

Verleden week kwamen vijf mijnwerkers van de loodmijnen van Snailbeach om mij te horen. Er was zo weinig tijd tussen het einde van hun werk en het begin van mijn samenkomst en de afstand verscheiden mijlen, dat de mannen, naar zij zeiden, het grootste gedeelte van de weg moesten hollen en toen de dienst

voorbij was, moesten ze op dezelfde wijze terugkeren vanwege de nachtdienst in de mijnen. Mij werd verteld, dat zij zo transpireerden, dat ze bijna geen droge kleren aan hadden. Ze gingen verblijd naar huis, naar het schijnt, en zij stuurden mij een zeer vriendelijk briefje om te vragen of tien van hen mij na de volgende samenkomst mochten spreken. Zij vergezelden mij op mijn wandeling van anderhalve mijl, en een van hen, John Philpot, vertelde me, dat al kon hun predikant de evangelische leerstellingen uit boeken halen, hij toch nooit sprak van een verborgen geestelijk werk en omdat zij er hem om vroegen, waarschuwde hij hen in het openbaar, dat zij afgesneden zouden worden en spoedig stuurde hij hen weg, zonder hun de kans te geven zich voor de gemeente te verdedigen. Ze hebben nu een klein huisje om in samen te komen, maar worden zeer veracht. Ze zeiden, dat zij hoopten te komen en me regelmatig te horen voor ik wegging, maar nu is er een zware sneeuwval gekomen en zijn zij in hun heuvelachtige land afgesneden." Toen ze weer kwamen was Samuel Hughes bij hen. Het is van belang, dat de enige objectieve beschrijving over de preken van Mr. Bourne in de eenvoudige Herinnering van deze mijnwerker voorkomt. Samuel zegt: „Hij opende de waarheden van het Evangelie op een eenvoudige wijze, zodat een klein kind in de genade hem kon hebben begrepen. Ik ging telkens weer en dit leidde tot een onderhoud, dat ik nooit zal vergeten. Zijn diep onderzoekende vragen! Hij verwarde en verbaasde mij soms, dat ik niet meer wist wat ik hem antwoorden moest, tot ik op weg naar huis was. Toen kwam het vaak en dan had ik hem hebben kunnen antwoorden, maar het was te laat! Dit was de oorzaak van de briefwisseling tussen ons".

Mr. Bourne zegt in een andere brief: „Toen ik bij de zaal aankwam en de mensen zagsamenkomen, zonk mijn hart en dit bracht mij in ernst tot God en Hij hoorde mijn geroep. Mijn onderwerp kwam van deze woorden: „Want door Hem hebben wij beiden de toegang door één Geest tot de Vader". De Heere was mij zeer nabij en hielp mij om van deze kostbare leer van de Drieëenheid te spreken. Ik geloof, dat velen het Woord konden ontvangen en ook al zette ik met Gods hulp Zijn eeuwig doel uiteen om in Christus Jezus sommigen zalig te maken en niet allen, schenen zij het toch met geduld te verdragen. Ik sprak ook over de dwaze veronderstelling, die sommigen naar voren brengen, dat als ze uitverkoren zijn, ze mogen leven zoals ze willen, ook al zegt de apostel: „Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen", namelijk de vrese Gods, bekering ten leven en zelfverloochening. Dit onderwerp was zo zoet en zo uitgebreid, dat ik verplicht was om het 's avonds te vervolgen, toen er meer dan anders aanwezig waren." Een week later schrijft hij: „Ik denk, dat het aantal mensen steeds vermeerdert. Mevr. Morris denkt, dat er meer dan honderd waren. Arme Winny zei tegen Sukey Harley: „Dit zijn dingen die we nooit eerder gehoord hebben, geen dominee sprak ooit over dit onderwerp tot ons. Ik voel dat dit de rechte weg is en wat een zegen zulk onderwijs te ontvangen". William Morris leek erg opgewekt".

In een preek zegt Mr. Bourne: „Ik was in de gelegenheid om vandaag over deze woorden te spreken: „En het geschiedde als de zon onderging en het duister werd en zie, er was een rokende oven en vurige fakkel, die tussen de stukken doorging".

NERGENS BAAT BIJ?

Probeer dan eens één van de meer dan 40 kruiden-recepten o.a. vernauwde bloedvaten, wisseljaren, vochttafdrivend, bronchitis, migraine, hoge bloeddruk, niersteen, galsteen, dikke darm, eczeem, blaas en urine, zenuwen, vermagering enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand à f 12,50 (verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochttafdrivend, nu ook in tabletvorm Maandkuur f 15—

Drogisterij SIKKING

Barvoetesstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190809

Belijdenisgeschenken uitzoeken?

Kom kijken in, of bestel bij de grootste Christelijke Boekhandel van de Randstad.

Lindenberg's boekhandel

Slaak 4 - 14,
3061 CS Rotterdam.
Postbus 4209,
3006 AE Rotterdam.
Tel. 010 - 111607.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

PLAATS UW
FAMILIEBERICHTEN
IN
BEWAAR HET PAND

TE HUUR

vacantiehuis en luxe
stacaravan bij de mooie
Walcherense kust.
Tel. 01187 - 1441

LET OP!!!

Door directe import van de wereldberoemde RODGERS ORGELS enorme prijsverlagingen.

IMPORTEUR VAN RODGERS ORGELS

Dealer van: ★ JOHANNES ★ hoge inruil
★ VISCOUNT ★ landelijke service
★ OMEGAN ★ franco thuis door
★ e.a. merken heeft Nederland

Deze orgels kunt u beluisteren en bespelen in onze showroom.

Reeds een JOHANNUS orgel vanaf f8300, (inkl. electr. nagalm)

nie. deij Orgels
Voorstr. 89 - 4132 AP Vianen
Telefoon 03473 - 6170

DOCUMENTATIE WORDT OP AANVRAAG TOEGEZONDEN

KINDEROGEN

TRANEN DROGEN

Door Uw hulp: Voedsel, kleding en onderwijs. Voor kinderen in Nicaragua, Guatemala, India, Haïti en andere landen. U kunt zo'n kind financieel adopteren voor f 35,- per maand. Opgeven bij: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn. Tel. 03430-4103

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit" - en mijnheer zich „thuis" voelt.

